

Сектор за управување со јавен долг

Годишен извештај за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2024 година

јуни, 2025 година

Содржина

I. Вовед.....	- 5 -
II. Макроекономски движења во РС Македонија во 2024 година.....	- 6 -
III. Позначајни движења во 2024 година.....	- 9 -
III.1 Меѓународно окружување.....	- 9 -
III.2 Кредитен рејтинг на РС Македонија во 2024 година.....	- 10 -
III.3 Движење на државниот и на јавниот долг на РС Македонија.....	- 12 -
III.4 Сервисирање на државниот долг.....	- 14 -
III.5 Државни хартии од вредност.....	- 14 -
III.5.1 Континуирани државни хартии од вредност.....	- 14 -
III.5.1.1 Примарен пазар на континуирани државни хартии од вредност.....	- 14 -
III.5.1.2 Секундарен пазар на ДХВ.....	- 16 -
III.5.2 Структурни државни хартии од вредност.....	- 16 -
III.5.2.1 Издавање на дваесет и трета емисија на обврзници за денационализација.....	- 16 -
III.5.2.2 Секундарен пазар на обврзници за денационализација.....	- 16 -
III.5.2.3 Структурни обврзници за регулирање на доспеани, а неплатени обврски на општините.....	- 16 -
III.5.3 Издадени хартии од вредност на меѓународен пазар на капитал.....	- 17 -
III.5.3.1 Секундарен пазар на еврообврзници.....	- 17 -
III.6 Новосклучени задолжувања во 2024 година.....	- 17 -
III.6.1 Новосклучени заеми на централна влада.....	- 17 -
III.6.2 Новосклучени заеми на локалната самоуправа во 2024 година.....	- 18 -
III.6.3 Издадени гаранции во 2024 година.....	- 18 -
III.6.3.1 Издадени гаранции кај домашните кредитори.....	- 18 -
III.6.3.2 Издадени гаранции кај надворешните кредитори.....	- 18 -
IV. Активности во управувањето со јавниот долг - табели и графикони.....	- 20 -
IV.1 Примарен пазар на ДХВ.....	- 20 -
V. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг.....	- 23 -
V.1 Државен долг.....	- 23 -
V.1.1 Надворешен државен долг.....	- 26 -
V.1.2 Внатрешен државен долг.....	- 28 -
V.2 Гарантиран јавен долг.....	- 29 -

Табели:

Табела 1: Оценки за кредитниот рејтинг на РС Македонија во 2023 и 2024 година	- 11 -
Табела 2: Лимити на Политиката за управување со јавен долг и реализација во 2024 година.....	- 13 -
Табела 3: Анализа на состојбите и тековите (stock flow adjustment) за долгот на централната влада	- 14 -
Табела 4: Нето-емисија на ДХВ и структурни обврзници	- 20 -
Табела 5: Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2024 година	- 21 -
Табела 6: Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2024 година	- 21 -
Табела 7: Состојба на јавен долг.....	- 23 -
Табела 8: Состојба на државен долг	- 23 -
Табела 9: Просечно време до достасување – АТМ (во години)	- 25 -
Табела 10: Просечно време на промена на каматна стапка – АТМ (во години).....	- 25 -
Табела 11: Состојба на надворешен државен долг по кредитори.....	- 26 -
Табела 12: Повлекувања по основ на склучени неповлечени кредити на надворешен државен долг	- 26 -
Табела 13: Состојба на внатрешен државен долг	- 28 -
Табела 14: Гарантиран јавен долг по должници	- 30 -

Графикони:

Графикон 1: Структура на економскиот раст според производниот метод (придонес во раст, п.п.)	- 6 -
Графикон 2: Расходна структура на економскиот раст (придонес во раст, п.п.)	- 7 -
Графикон 3: Раст на просечната н.....	- 7 -
Графикон 4: Вкупна и базична инфлација (во %)	- 8 -
Графикон 5: Салдо на тековна сметка и прилив на СДИ (во % од БДП)	- 8 -
Графикон 6: Движење на просечните месечни каматни стапки Еурибор во 2024 година	- 9 -
Графикон 7: Просечен месечен девизен курс денар/евро и денар/американски долар во 2024 година.....	- 10 -
Графикон 8: Просечен месечен девизен курс американски долар/евро и јапонски јен/евро во 2024 година....	- 10 -
Графикон 9: Реализиран износ на ДХВ по рочности, во милиони денари.....	- 15 -
Графикон 10: Побарувачка и реализација на аукциите на ДХВ, јануари – декември 2024 година	- 20 -
Графикон 11: Реализирани ДХВ јануари – декември 2024 година	- 20 -
Графикон 12: Рочна структура на континуирани ДХВ.....	- 22 -
Графикон 13: Сопственичка структура на континуирани ДХВ.....	- 22 -
Графикон 14: Приноси до достасување на еврообврзниците што достасуваат во 2023,2025,2026,2027 и 2028 година.....	- 22 -
Графикон 15: Движење на јавниот долг	- 23 -
Графикон 16: Движење на државниот долг	- 24 -
Графикон 17: Каматна структура на државниот долг	- 24 -
Графикон 18: Валутна структура на државниот долг.....	- 24 -
Графикон 19: Пазарен/непазарен државен долг, во милиони евра	- 25 -
Графикон 20: Отплата на камата и главнина по основ на државен долг, во милиони евра	- 25 -
Графикон 21 : Структура на надворешниот државен долг по кредитори.....	- 27 -
Графикон 22: Структура на надворешниот државен долг по мултилатерални кредитори	- 27 -
Графикон 23: Валутна структура на надворешниот државен долг	- 28 -
Графикон 24: Каматна структура на надворешниот државен долг.....	- 28 -
Графикон 25: Валутна структура на внатрешниот државен долг	- 29 -
Графикон 26: Каматна структура на внатрешниот државен долг	- 29 -
Графикон 27: Состојба на гарантиран јавен долг	- 29 -
Графикон 28: Гарантиран јавен долг по кредитори	- 30 -
Графикон 29: Гарантиран јавен долг по должници.....	- 30 -

Листа на кратенки

АД	Акционерско друштво
БДП	Бруто-домашен производ
ДХВ	Државни хартии од вредност
ДО	Државни обврзници
ДЗ	Државни записи
ДК	Девизна клаузула
ЕУ	Европска Унија
ЕСМ	Електрани на Северна Македонија
ЕИБ	Европска инвестициска банка
ЕБОР	Европска банка за обнова и развој
ЖРСМ Транспорт	Железници на Република Северна Македонија Транспорт АД-Скопје
ИФАД	Меѓународен фонд за развој на земјоделството
ИПА	Инструмент за претпристапна помош
ИДА	Меѓународно здружение за развој
ИБРД	Меѓународна банка за обнова и развој
ЈП	Јавно претпријатие
ЈПДП	Јавно претпријатие за државни патишта
ЈП ЖРСМ	Јавното претпријатие за железничка инфраструктура Железници на Република
Инфраструктура	Северна Македонија – Скопје
ЈСП	Јавно сообраќајно претпријатие Скопје
КФВ	Германска банка за обнова
МФ	Министерство за финансии
ММФ	Меѓународен монетарен фонд
МЕПСО	Македонски електропреносен систем оператор
НБРСМ	Народна банка на Република Северна Македонија
п.п.	Процентни поени
РБСМ	Развојна банка на Северна Македонија
РСМ	Република Северна Македонија
СДИ	Странски директни инвестиции
ЦЕДБ	Банка на Советот на Европа
ОПЕК	Фонд за меѓународен развој на организацијата на земјите извознички на нафта

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за јавен долг („Службен весник на Република Македонија“ број 62/2005, 88/2008, 35/11, 139/14 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19, 151/21 и 12/2025), Собранието на Република Северна Македонија се информира со Годишниот извештај за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2024 година.

I. Вовед

Годишниот извештај за управувањето со јавниот долг има за цел поблиску и на редовна основа да ги информира Владата и Собранието на РС Македонија и да ја запознае јавноста со карактеристиките на должничкото портфолио, како и со преземените мерки за негово ефикасно управување во текот на минатата година.

Целите на управувањето со јавниот долг, според Законот за јавен долг, се следните:

- финансирање на потребите на државата со најнизок можен трошок, на среден и на долг рок, и со одржливо ниво на ризик;
- идентификација, следење и управување со ризиците на кои подлежи портфолиото на јавниот долг и
- развој и одржување ефикасен домашен финансиски пазар.

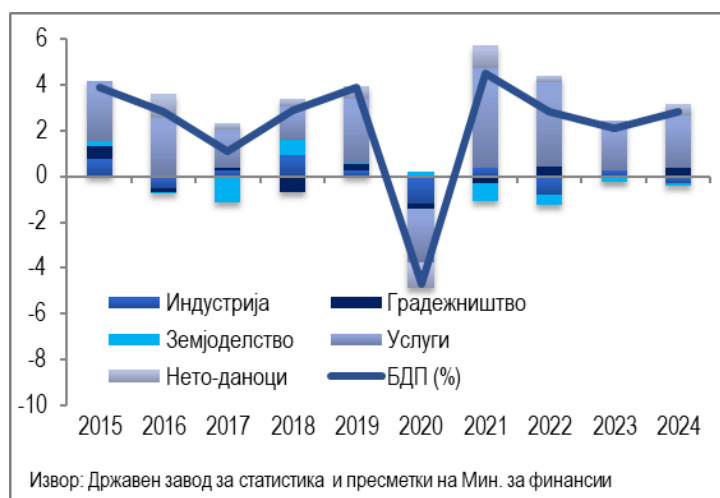
Во Извештајот се содржани дефиниции за државниот и јавниот долг согласно Законот за јавен долг („Службен весник на Република Македонија“, број 62/2005, 88/2008, 35/11, 139/14 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19, 151/21 и 12/2025) Согласно важечките прописи, државен долг претставува збир на финансиски обврски создадени со задолжување на РС Македонија, јавните установи основани од државата и општините, општините во град Скопје и град Скопје. Понатаму, јавен долг претставува збир на државниот долг и долгот на јавните претпријатија основани од државата или од општините, општините во град Скопје и град Скопје, како и трговските друштва кои се во целосна или во доминантна сопственост на државата или на општините, општините во град Скопје и град Скопје.

II. Макроекономски движења во РС Македонија во 2024 година

Во 2024 година, бруто-домашниот производ (БДП) забележа раст од 2,8%, што е за 0,7 процентни поени над проектираната стапка од 2,1%. Позитивното отстапување се должи на поволната динамика на економската активност, односно забрзување на растот во втората половина од годината.

Гледано по сектори, растот на економската активност во 2024 година е резултат на позитивните остварувања во услужниот сектор и градежништвото. Услугите забележаа раст од 4,0%, пред сè како резултат на поволните движења во трговијата, транспортот и угостителство, со раст од 6,0%. Позначителен позитивен придонес имаа и стручните, научни и технички дејности кои забележаа раст од 9,5%. Градежниот сектор забележа раст од 6,4%, во услови на раст на вредноста на извршените градежни работи во сите сегменти, а во најголема мера се должи на растот во сегментот нискоградба (реален раст од 33,0%), како резултат на зголемените инвестиции и интензивирање на инфраструктурните проекти. Земјоделскиот и индустрискиот сектор регистрираа пад од 2,0% и 1,6% соодветно.

Графикон 1: Структура на економскиот раст според производниот метод (придонес во раст, п.п.)

Анализирано според расходната страна на БДП, растот на економската активност се должи на зголемената домашна побарувачка, во услови на зголемени бруто-инвестиции и потрошувачка, додека нето-извозот имаше негативен придонес кон растот. Бруто-инвестициите бележат значителен пораст од 8,9% на годишна основа. Овој позитивен развој е главно поттикнат од зголемените инвестиции во основни средства, од кои особено се издвојуваат увозот на капитални добра со раст од 13,9% и зголемената набавка на машини и опрема, со раст од 8,4%. Покрај тоа, позитивен придонес кон растот на инвестициите имаат и странските директни инвестиции, кои во 2024 година достигнаа рекордни 1.255 милиони евра, што претставува 8,1% од БДП. Потрошувачката се зголеми за 2,6% на реална основа, при што јавната потрошувачка забележа раст од 9,1%, а приватната потрошувачка порасна за 1,2%. Приватната потрошувачка беше поддржана од растот на расположливиот доход на домаќинствата, во услови на раст на вработеноста, платите и пензиите во економијата, како и од кредитирањето на домаќинствата. Како резултат на сè уште неповолното надворешно окружување и послабиот раст од очекуваниот кај главните трговски партнери беше забележан пад на надворешнотрговската размена, при што извозот и увозот на стоки и услуги во 2024 година истовремено забележаа реален пад од 3,8% и 0,6%, соодветно.

Графикон 2: Расходна структура на економскиот раст (придонес во раст, п.п.)

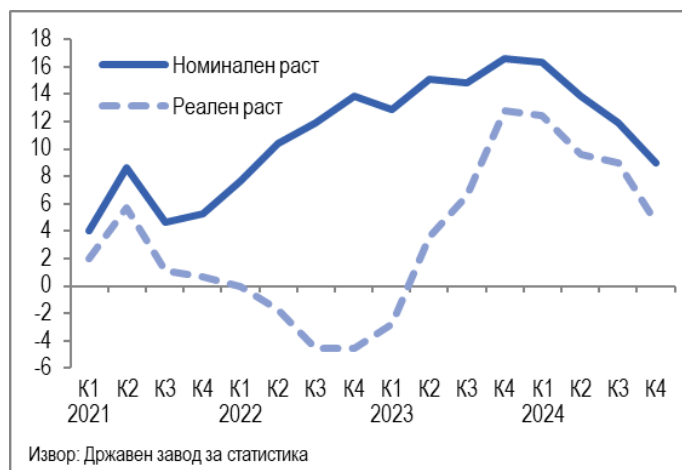

Согласно податоците на ДЗС, стапката на невработеност во 2024 година во категоријата 15-74 година достигна 12,4%, додека кај младите (15-29) изнесува 23,4%, и во однос на минатата година истите се намалени за 0,7 п.п. и 1,5 п.п., соодветно. Вкупниот број на невработени лица изнесува 98.273 лица, што претставува намалување од 4,9% (5.078 лица) во однос на 2023 година. Истовремено, стапката на вработеност во категоријата 15-89 достигна 45,8%, што претставува раст од 0,4 п.п., додека вкупниот број на вработени изнесува 694.506 лица, што е зголемување од 0,9% (6.210 лица).

Просечната нето-плата во 2024 година забележа значителен пораст од 12,6% во однос на истиот период претходната година, додека на реална основа растот изнесува 8,8%. Пораст на нето-платата е забележан во сите сектори, при што највисок е растот во јавна управа и одбрана, образование, и уметност, забава и рекреација.

Графикон 3: Раст на просечната нето-плата (во %)

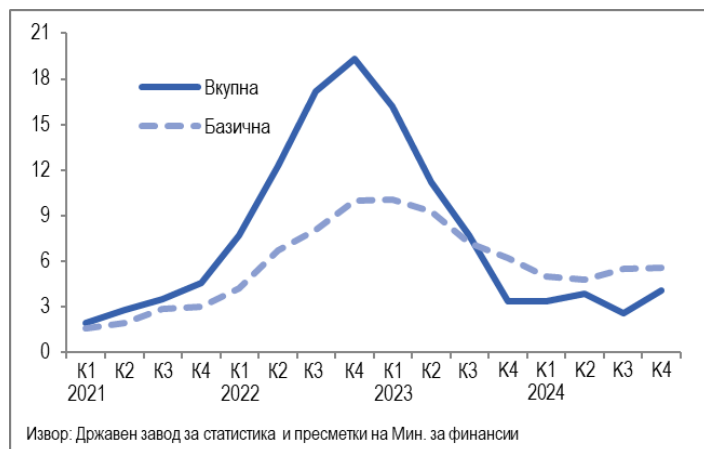
то-плата (во %)

Во 2024 година стапката на инфлација регистрираше забавување на ценовната динамика и просечната стапка изнесуваше 3,5%, по растот предизвикан од глобалните фактори во претходниот период. Во 2024 година, цените на храната и енергијата регистрираа забавен раст од 2,7% и 0,8%, додека цените на нафтените деривати во истиот период се намалија за 2,7%. Растот на инфлацијата во главно произлегува од базичната компонента, при што најголемо зголемување на цените има во угостителскиот сектор. Базичната инфлација (инфлација од која е исклучено влијанието на цените на храната и енергенсите) во 2024 година изнесува 5,2% на годишна основа и стабилизирањето на истата беше со побавно темпо. На крајот од 2024 година, потрошувачките цени регистрираа забрзување главно поради растот на прехранбената компонента, и во овој период Владата воведо две мерки кои во одредена мера го ублажија забрзувањето на растот на цените, при што мерката „есенска потрошувачка кошница“ имаше за цел ограничување на маржите, додека мерката „новогодишна потрошувачка

кошница“ имаше за цел намалување на цените на производите кои најмногу се користат за време на празниците.

Графикон 4: Вкупна и базична инфлација (во %)

Во 2024 година на тековната сметка на билансот на плаќања е забележан дефицит од 355 милиони евра (2,3% од БДП). Дефицитот на тековната сметка во најголем дел е резултат на зголемениот трговски дефицит (17,8%) и на намалениот суфицит кај секундарниот доход (-7,8%), а во помала мера на зголемениот дефицит кај примарниот доход (7,9%). Приливот на тековни трансфери од странство се намали за 5,3% (по растот од 5,1% во 2023 година), како преку официјалните канали, така и врз основа на менувачкото работење. Ваквите движења на тековната сметка се делумно неутрализирани со зголемениот суфицит на сметката на услуги од 44,4%.

Приливот на странски директни инвестиции (СДИ) во 2024 година достигна рекордно ниво од 1.255 милиони евра (8,1% од БДП), што претставува зголемување за повеќе од два пати на годишна основа. Приливот на СДИ значително го надмина дефицитот на тековната сметка во 2024 година, и во најголем дел, е во форма на должнички инструменти, по кој основ е остварен 55% од вкупниот прилив. Во форма на сопственички капитал е реализиран 25% од приливот и остатокот (20%) е во форма на реинвестирање на добивката на компаниите со странски капитал.

Девизните резерви на крајот на декември 2024 година забележаа годишен раст од 10,8%, односно достигнаа 5,0 милијарди евра. Тие обезбедуваат 5,2 месечна покриеност на увозот на стоки и услуги што претставува адекватно ниво на резерви. Девизните резерви на крајот на февруари 2025 година се зголемени за 11,8% на годишна основа и изнесуваат 4,9 милијарди евра

Графикон 5: Салдо на тековна сметка и прилив на СДИ (во % од БДП)

По одржувањето на основната каматна стапка на ниво од 6,3% во најголемиот дел од годината, Народната банка започна со намалување на основната каматна стапка од септември, до ниво од 5,55% во

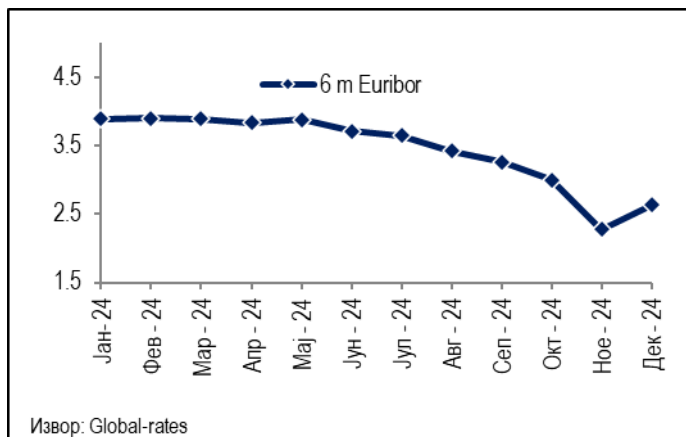
декември 2024 година. Одлуката за постепено олабавување на монетарната политика се заснова на оцената на инфлацијата, најновиот развој на клучните макроекономски показатели и поволните движења на девизниот пазар. Ова намалување е во согласност со монетарната политика на ЕЦБ, која исто така започна да ги намалува каматните стапки од септември 2024 година.

Во декември 2024 година вкупните кредити се зголемија за 11,2% на годишна основа, во услови на раст на кредитите кон претпријатијата од 13,9% и раст на кредитите на домаќинствата од 8,8%. Вкупниот депозитен потенцијал во декември 2024 година оствари раст од 12,4% на годишна основа, при што депозитите на домаќинствата се зголемени за 13,8%, а оние на претпријатијата за 9,2%.

III. Позначајни движења во 2024 година

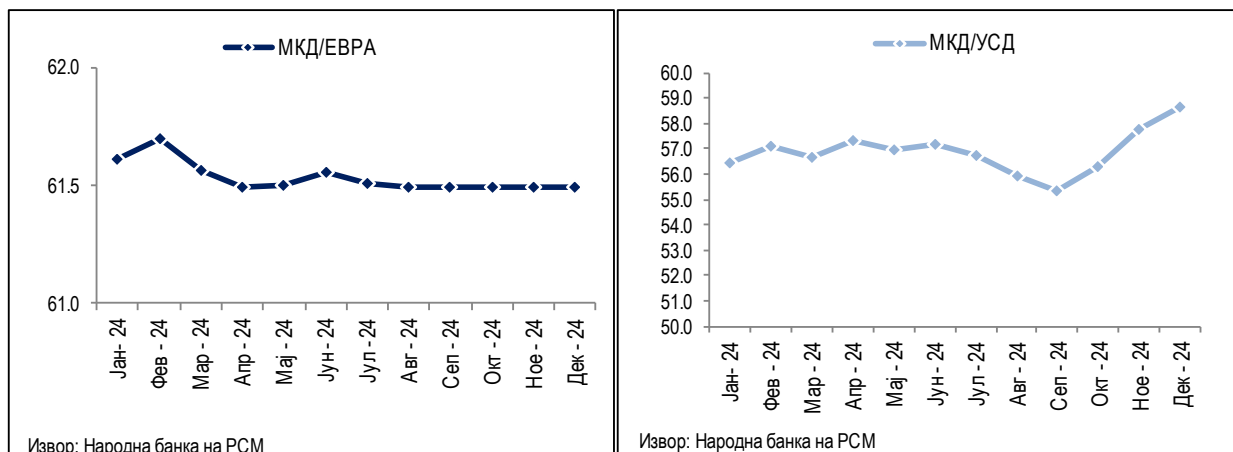
III.1 Меѓународно окружување

Графикон 6: Движење на просечните месечни каматни стапки Еурибор во 2024 година

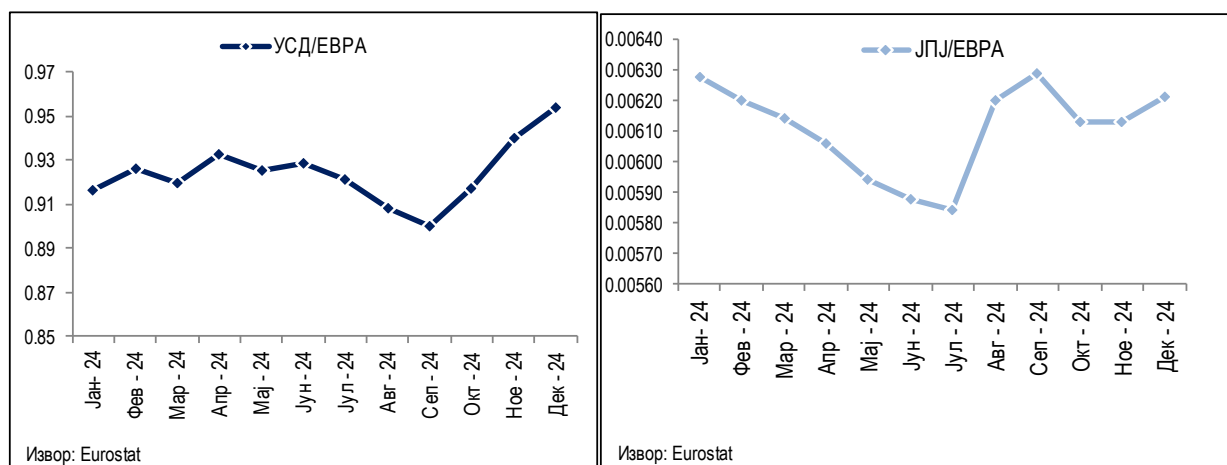
Во текот на 2024 година, девизниот курс на денарот во однос на еврото беше стабилен и се движеше во вредносниот интервал од 61,4924 до 61,6950 денари за едно евро (просечен месечен девизен курс). Од друга страна, вредноста на американскиот долар во однос на денарот се зголемува, така што најниската вредност во текот на 2024 година се забележува во септември, од кој изнесуваше 55,3538 за еден американски долар и во октомври ја постигна највисоката вредност и тоа на 58,2456, од кој постепено се стабилизира и во декември се намалува на 58,6650.

Графикон 7: Просечен месечен девизен курс денар/евро и денар/американски долар во 2024 година

На меѓународниот финансиски пазар, вредноста на американскиот долар во однос на еврото во текот на 2024 година ја достигна својата најниска вредност во септември 2024 година од 0,9003 долари за едно евро (месечен просек) и највисока вредност во месец декември 2024 година од 0,9543 долар за едно евро. Вредноста на јапонскиот јен ослабе во однос на еврото Најсилен беше на почетокот јануари достигнувајќи ја својата највисока вредност во јануари 2024 година од 0,00628 јени за едно евро (месечен просек) , а најслаб во јули 0,00584 јени за едно евро.

Графикон 8: Просечен месечен девизен курс американски долар/евро и јапонски јен/евро во 2024 година

III.2 Кредитен рејтинг на РС Македонија во 2024 година

Агенциите за кредитен рејтинг „Стандард и пурс“ и „Фич рејтингс“ (Standard & Poor's и Fitch Ratings) во 2024 година двапати извршија ревизија на кредитниот рејтинг на државата, и тоа на 26.01.2024 година и на 26.07.2024 година, односно на 05.04.2024 година и на 04.10.2024 година соодветно.

Агенцијата за кредитен рејтинг „Стандард и пурс“ во 2024 година, го задржа кредитниот рејтинг на РС Македонија на ББ -, со стабилни изгледи.

Агенцијата истакана дека Владата продолжува со структурни реформи кои вклучуваат: зајакнување на административните капацитети преку подобрување на ефикасноста на јавната администрација и намалување на бирократијата, борба против корупцијата со преземање мерки за зголемување на транспарентноста и отчетноста

во јавниот сектор, подобрување на владеење на правото преку обезбедување независност на судството и подобрување на правната рамка, фискална консолидација со намалување на буџетскиот дефицит преку подобра наплата на даноците, рационализација на јавните трошоци и одржување на јавниот долг во одржливи рамки со цел да се избегне прекумерно задолжување, поттикнување на инвестиции преку привлекување на странски инвестиции и поддршка на домашните претпријатија и инфраструктурни проекти за подобрување на транспортната и енергетската инфраструктура. Овие реформи се насочени кон забрзување на економскиот раст, намалување на сивата економија и подобрување на животниот стандард.

Иако економскиот раст беше ограничен на 2,6% во првите три квартали од 2024 година, се очекува подобрување во 2025 година со раст од 2,9%. "Стандард и пурс" исто така предвидува дека инфлацијата ќе остане на просечно ниво од 3,5% главно поради растот на цените на храната.

Во 2024 година, агенцијата за кредитен рејтинг Фич го потврди кредитниот рејтинг на РС Македонија на ББ + со стабилен изглед.

Агенцијата истакна дека реалниот раст на БДП достигна 2,8%, поттикнат од јавната потрошувачка и инвестициите. Агенцијата забележа значителни приливи на странски директни инвестиции, кои достигнаа 7,1% од БДП, највисоко ниво во последните 17 години. Сепак агенцијата предупреди на ограничувачки фактори како слаб раст на продуктивноста и неповолните демографски движења.

Инфлацијата во 2024 година беше просечно 4,2%, главно поттикната од растот на платите и зголемената домашна побарувачка.

Според агенцијата Фич, јавниот долг на РС Македонија во 2024 година достигна 66,4% од БДП, што е зголемување во споредба со претходните години. Агенцијата истакна дека владат превзема мерки за постепена фискална консолидација со цел да го намали нивото на јавниот долг на среден рок. Дополнително Фич нагласи дека е важно да се задржи јавниот долг во одржливи рамки, без да се наруши фискалната стабилност. Владата планира да го намали јавниот долг под утврдениот лимит од 60% од БДП до 2029 година.

Кредитниот рејтинг игра клучна улога во одлуките за инвестирање во една земја. Тој го покажува степенот на ризик од инвестирање во земјата и е еден од главните индикатори што потенцијалните инвеститори ги земаат предвид. Кредитниот рејтинг позитивно влијае врз одлуките за инвестирање, што пак понатаму има влијание врз зголемувањето на економскиот раст, извозот, вработеноста и платите. Висок кредитен рејтинг сигнализира стабилна економска и политичка средина, што ги охрабрува инвеститорите да вложуваат капитал.

Во случај на Македонија, потврдата на кредитниот рејтинг од агенции како „Фич“ и „Стандард и Пурс“ позитивно влијае врз економскиот раст и привлекувањето на странски инвестиции

Оценките за кредитниот рејтинг што ги доби РС Македонија во 2023 и 2024 година од страна на меѓународните агенции за кредитен рејтинг „Стандард и пурс“ и „Фич рејтингс“ се прикажани во табелата во продолжение:

Табела 1: Оценки за кредитниот рејтинг на РС Македонија во 2023 и 2024 година

Кредитна рејтинг агенција „Стандард и пурс“

	2023 година		2024 година	
	прва оценка	втора оценка	прва оценка	втора оценка
Странска валута	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен
Домашна валута	BB-/ Стабилен	BB-/ Стабилен	BB-/Стабилен	BB-/Стабилен

Извор: Стандард и пурс (Standard & Poor's)

Кредитна рејтинг агенција „Фич рејтингс“

	2023 година		2024 година	
	прва оценка	втора оценка	прва оценка	втора оценка
Странска валута	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен
Домашна валута	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен	BB+/Стабилен

Извор: Фич рејтингс (Fitch Ratings)

III.3 Движење на државниот и на јавниот долг на РС Македонија

Државниот долг на Република Северна Македонија на крајот на 2024 година изнесува 8.298,0 милиони евра односно 53,8% во однос на БДП (Табела 8), што претставува зголемување од 4,1 п.п. во однос на претходната година. Со ова ниво на државен долг, Република Северна Македонија и понатаму останува умерено задолжена земја со државен долг којшто е понизок од просечното ниво на долг на земјите на ЕУ27, коешто на крајот на 2024 година изнесува 81,0%.

Јавниот долг на Република Северна Македонија на крајот на 2024 година изнесува 9.619,4 милиони евра, односно 62,4% во однос на БДП (Табела 7), што претставува зголемување од 4,3 п.п. во однос на крајот на претходната година. Од мај 2019 година во дефиницијата на јавниот долг се вклучи и негарантираниот долг на јавните претпријатија и акционерски друштва основани од државата или од општините, општините во градот Скопје и градот Скопје. Негарантираниот долг се намалува за 0,1 п.п. во однос на претходната година. Надворешниот јавен долг изнесува 5.825,1 милиони евра, додека внатрешниот јавен долг изнесува 3.794,3 милиони евра.

Надворешниот државен долг на крајот на 2024 година изнесува 4.617,7 милиони евра и во однос на 2023 година се зголеми за 446,7 милиони евра, додека внатрешниот државен долг изнесува 3.680,3 милиони евра, што претставува зголемување за 595,2 милион евра во однос на претходната година.

Од аспект на валутната структура на државниот долг, на крајот на 2024 година доминантно учество има долгот деноминираан во евра којшто учествува со 61,4% во вкупното портфолио и се намалува за 4,2 п.п. во однос на 2023 година (Графикон 21). Долгот во домашна валута во истиот период се зголемува за 4,2 п.п., односно од 29,1% во 2023 година на 33,3% на крајот на 2024 година.

Долгот со фиксна каматна стапка во каматната структура на државниот долг се зголемува за 3,6% п.п. во споредба со 2023 година, и на крајот на 2024 година изнесува 77,5% (Графикон 20), што е воглавно резултат на задолжувањето за буџетките потреби кај Унгарската Експорт-Импорт банка со заем во износ од 500 милиони евра со каматна фиксна стапка.

Во однос на реализацијата на лимитите утврдени во Ревидирана стратегија за управување со јавниот за 2024-2026 (со изгледи до 2028 година), може да се констатира следново: во рамките на „Стратегија за управување со јавниот долг за 2024-2026 (со изгледи до 2028 година)“ беше дефинирано максималното ниво на јавниот долг од 60% од БДП на среден и на долг рок, а утврдено беше и максималното ниво на гарантираниот јавен долг од 15% од БДП.

Јавниот долг на крајот на 2024 година изнесува 62,4% од БДП е надминат за 2,4% п.п. од рамките утврдени во „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг за 2024-2026 (со изгледи до 2028 година)“.

Од друга страна, гарантираниот долг на крајот на 2024 година изнесува 8,2% од БДП и е во рамките утврдени во „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг за 2024-2026 (со изгледи до 2028 година)“.

Понатаму, во согласност со лимитот за валутна структура на државниот долг, евро долгот во портфолиото на долгот во странска валута треба да биде застапен со најмалку 80%. Заклучно со 31 декември 2024 година, учеството на евро долгот изнесува 91,6%, што е во согласност со поставениот лимит.

Исто така, и реализацијата на лимитот за каматна стапка е успешна. Имено, со „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг за 2024-2026 (со изгледи до 2028 година)“ беше утврден лимит за каматна структура на државниот долг според кој долгот со фиксна каматна стапка треба да биде застапен со најмалку 60% во вкупното должничко портфолио, а на крајот на 2024 година долгот со фиксна камата учествува со 77,5% во структурата на државниот долг.

Согласно со таргетите за утврдување на оптималното ниво и структурата на портфолиото на јавен долг со „Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2024-2026 (со изгледи до 2028 година)“ беа дефинирани и краткорочни лимити коишто се однесуваат само за 2024 година. Така, краткорочниот максимален лимит за нето-задолжување (домашно и странско) по основ на државен долг во 2024 година беше утврден на 1.100 милиони евра. Во текот на годината се реализирани нето задолжувања во износ од 1.041,8 милиони евра, што значи дека нето задолжувањето за 2024 година е под максималниот лимит предвиден во Ревидирана стратегија за управување со јавниот долг на Република Северна Македонија за 2024-

2026 (со изгледи до 2028 година).

Со цел да се заштити портфолиото на долгот на централната влада од ризикот за рефинансирање, дефиниран е лимит според кој минималното ниво на индикаторот „Просечно време на достасување“ во 2024 година треба да биде 3 години. Имајќи предвид дека заклучно со 31 декември 2024 година „Просечното време на достасување“ изнесува 5,3 години, може да се констатира дека овој индикатор е во рамките на утврдениот лимит. Понатаму, лимитот за „Просечно време на промена на каматните стапки“ треба да го заштити портфолиото на долгот на централната влада од ризикот од промена на каматни стапки при што е утврдено минималното ниво на овој индикатор во 2024 година да биде 3 години. На крајот на 2024 година „Просечното време на промена на каматните стапки“ исто така е во рамките на лимитот и изнесува 4,9 години.

Табела 2: Лимити на Политиката за управување со јавен долг и реализација во 2024 година

	Лимити утврдени со Ревидираната фискалната стратегија 2024-2028	Реализација на крај на 2024 година
Краткорочни лимити (кои се однесуваат само на 2024)		
Нето-задолжување по основ на државен долг	Максималното нето-задолжување по основ на државен долг во 2023 година да биде до 1100 милиони евра	1,041.8 милиони евра
Нето-задолжување по основ на гарантиран долг	Максималното нето-задолжување по основ на гарантиран долг во 2024 година да биде до 250 милиони евра	113.4 милиони евра
„Просечно време на достасување“ во 2024 година	Минималното ниво на индикаторот „Просечно време на достасување“ во 2024 година да биде 3 години	5,3 години
„Просечно време на промена на каматните стапки“ во 2024 година	Минималниот праг на индикаторот „Просечно време на промена на каматните стапки“ во 2024 година да изнесува 3 години	4,9 години
Среднорочни лимити		
Каматна структура	Во периодот 2024-2028 година, минималниот праг на долгот со фиксна каматна стапка да изнесува 60%	77.5%
Валутна структура	Во периодот 2024-2028 година, минималниот праг на евро долгот во портфолиото на долгот во странска валута да изнесува 85%	92.2%
Јавен долг/БДП	Нивото на вкупниот јавен долг на среден и долг рок да не надминува 60% од БДП	62.4%
Гарантиран долг/БДП	Во периодот 2024-2028 година, ниво на гарантираниот јавен долг да не надмине 15% од БДП.	8.2%

Извор: Минист ерст во за финансии

Во насока на поголема транспарентност на јавните финансии во рамки на Годишниот извештај за управување со јавниот долг за 2024 година се презентира табела за прилагодување на состојбите и тековите (stock flow adjustment) преку која се објаснуваат факторите што влијаат врз промената на состојбата на долгот (Табела 3). Од табелата се гледа дека факторите што влијаат врз промената на состојбата на долгот во 2024 година се речиси целосно идентификувани и квантифицирани и, соодветно на тоа, статистичката дискрепанца за 2024 година (којашто се состои од курсни разлики и други статистички дискрепанци) по усогласувањето изнесува незначителни 0,04% од БДП.

Табела 3: Анализа на состојбите и тековите (stock flow adjustment) за долгот на централната влада

(во милиони денари)		2024
(1)	Буџетско салдо	41,936
(2)	Почетна состојба на долг	445,377
(3)	Крајна состојба на долг	509,672
(4)=(3)-(2)	Промена на долгот на централна власт (= крајна состојба минус почетна состојба)	64,294
(5)=(4)-(1)	(Иницијална дискрепанца)	22,358
	Почетна дискрепанца на паричен тек како % од БДП	2.36%
(6)	Нето стекнување на финансиски средства	-20,473
	Валуту и депозити	-19,729
	Онлендинг на општини и јавни претпријатија	-706
	Бруто издавање на структурни обврзници	-38
(7)	Издавање и отплата на хартии од вредност над и под номинална вредност	-1,541
(8)=(5)+(6)+(7)	Резидуал (Курсни разлики и други статистички дискрепанци)	345
	Резидуал (Статистичка дискрепанца) како % од БДП	0.04%

Извор: Министерство за финансии

III.4 Сервисирање на државниот долг

Сите обврски по основ на државен долг што достасаа во 2024 година беа редовно и навремено сервисирани од страна на Министерството за финансии, како и од останатите носители на јавниот долг.

За отплата на обврските по основ на државниот долг за 2024 година, беа потрошени вкупно 933,1 милиони евра, од кои 641,9 милиони евра за отплата на главнината и 291,2 милион евра за отплата на камата.

III.5 Државни хартии од вредност

III.5.1 Континуирани државни хартии од вредност

III.5.1.1 Примарен пазар на континуирани државни хартии од вредност

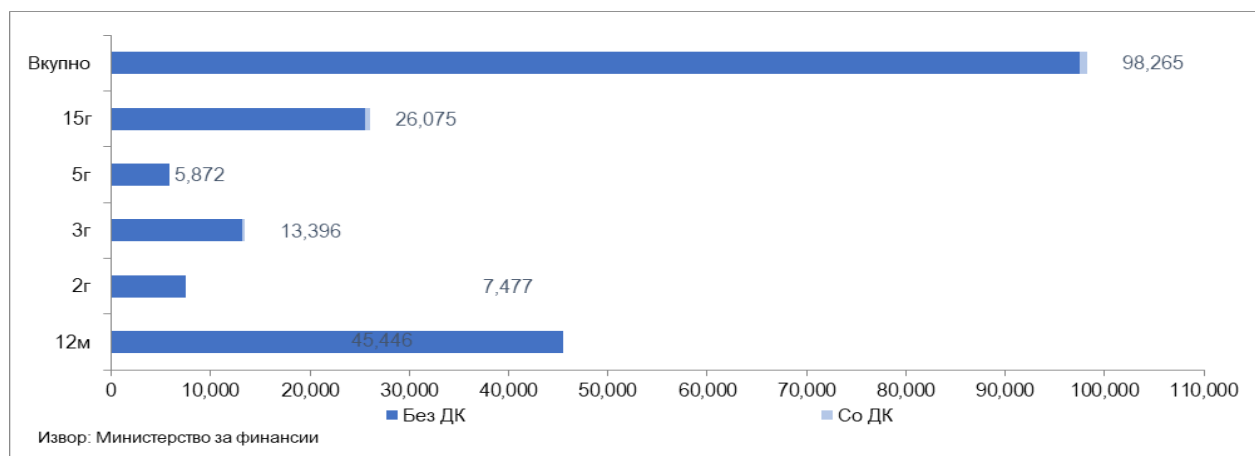
Задолжување преку издавање континуирани ДХВ во 2024 година - Со Одлуката за утврдување на максималниот износ на нето задолжување преку издавање ДХВ на домашниот финансиски пазар во 2024 година, донесена од страна на Владата, максималниот износ на нето задолжување беше утврден во висина од 22.035 милиони денари. Дополнително, во 2024 година се донесе уште една Одлука за измена на Одлуката за утврдување на максималниот износ на нето задолжување преку издавање ДХВ на домашниот финансиски пазар во 2024 година, во која максималниот износ на нето задолжување беше променет и утврден во висина од 37.400 милиони денари. Во овие рамки, новото (нето) задолжување по основ на издадени ДХВ во 2024 година

изнесуваше 37.400 милиони денари (Табела 4), а состојбата на вкупно издадените ДХВ заклучно со 31.12.2024 година изнесуваше 223.986,31 милиони денари.

Аукции на ДХВ - Во текот на 2024 година, Министерството за финансии на редовните аукции издаваше 12 месечни државни записи без девизна клаузула, 2-годишни и 3-годишни државни обврзници без и со девизна клаузула, 5 -годишни државни обврзници без девизна клаузула и 15-годишни државни обврзници со и без девизна клаузула. Во овој период се одржаа вкупно четириесет и две аукции на ДХВ, односно деветнаесет аукции на 12-месечни државни записи, две аукции на 2-годишни државни обврзници, четири аукции на 3-годишни државни обврзници, четири аукции на 5-годишни државни обврзници, тринаесет аукции на 15-годишни државни обврзници.

Вкупниот износ понуден на аукциите на ДХВ во 2024 година изнесуваше 68.730,02 милиони денари, побарувачката изнесуваше 99.372,16 милиона денари, а вкупната реализација на аукциите во овој период, исто така изнесуваше 98.264,73 милиони денари (Графикон 8). Министерството за финансии ги следи препораките од Стратегијата за денаризација којашто Владата ја донесе во декември 2018 година, во којашто се препорачува издавањето државни хартии од вредност во денари. Така, во 2024 година се емитуваа ДХВ без девизна клаузула во вкупен износ од 97.431,44 милиони денари, наспроти 833,29 милиона денари издадени во државни хартии од вредност индексиран со евро клаузула. Во Графиконот 9 е прикажана алокацијата на вкупниот износ на издадени ДХВ по рочности:

Графикон 9: Реализиран износ на ДХВ по рочности, во милиони денари

Движење на каматните стапки на аукциите на ДХВ – При спроведувањето на аукциите на ДХВ во текот на 2024 година се применуваше тендер со износи. Карактеристично за каматните стапки во 2024 година е тоа тие бележат намалување, односно овој тренд на намалување особено се забележува кај ДХВ со рок на достасување од 12 месеци без девизна клаузула и 15 години без девизна клаузула. Ако пред една година, односно во декември 2023 година, Министерството за финансии издаваше ДХВ по каматни стапки во распон од, 4,25% за рок на достасување од 12 месеци без девизна клаузула до 6,15% за рок на достасување од 15 години без девизна клаузула, на крајот на 2024 година истите тие инструменти се издаваа по каматни стапки во распон од 3,80% и 5,60% соодветно. Просечните каматни стапки во 2024 година постигнати на аукциите на државни хартии од вредност без и со девизна клаузула се прикажани во Табела 5 и Табела 6.

Рочна структура на недостасани ДХВ – На 31.12.2024 година портфолиото на континуирани ДХВ го сочинуваа 12-месечни ДЗ, 2-годишни ДО, 3-годишни ДО, 5-годишни ДО, 7-годишни ДО, 10-годишни ДО, 15-годишни ДО и 30-годишни ДО. Заклучно со 31.12.2024 година, процентуалното учество на долгорочните хартии од вредност во рочната структура на државните хартии од вредност изнесуваше 79,71%, додека учеството на

краткорочните хартии од вредност изнесуваше 20,29%. Оваа структура покажува стабилен тренд, односно нема големи промени во однос на 31.12.2023 година, кога соодносот меѓу долгорочните и краткорочните хартии од вредност изнесуваше 77,10% наспроти 22,90. Издавање долгорочни хартии од вредност го намалува ризикот од рефинансирање на долгот. Рочната структура на недостасани ДХВ за 2023 и 2024 година е прикажана на Графиконот 11.

Сопственичка структура на недостасани ДХВ – Сопственоста на портфолиото на недостасаните државни хартии од вредност е дистрибуирана помеѓу комерцијалните банки во земјата, пензиските фондови, осигурителните компании, штедилниците, физички и правни лица, како и други институционални инвеститори од земјата и од странство. Заклучно со 31.12.2024 година, процентуалното учество на банките во сопственичката структурата на државните хартии од вредност изнесуваше 34,21%, додека учеството на другите пазарни субјекти изнесуваше 65,79%. Споредено со 31.12.2023 година, учеството на банките во 2024 година бележи зголемување за 1,55 п.п. во однос на учеството на другите субјекти, кога соодносот меѓу банките и другите пазарни субјекти изнесуваше 32,66% наспроти 67,34% соодветно. Сопственичката структура на недостасани ДХВ за 2023 и 2024 година е прикажана на Графикон .

III.5.1.2 Секундарен пазар на ДХВ

Во текот на 2024 година со континуираните државни хартии од вредност се тргуваше на пазар преку Македонската берза за хартии од вредност АД Скопје. Во текот на годината, на пазарот преку Македонската берза се реализираа вкупно триесет и четири трансакции со ДХВ, од кои дванаесет трансакции на ДО со девизна клаузула и двесет и две трансакции со ДО без девизна клаузула. Вкупниот номинален износ на тргување изнесуваше 15.577.400,00 денари.

III.5.2 Структурни државни хартии од вредност

III.5.2.1 Издавање на дваесет и трета емисија на обврзници за денационализација

Врз основа на Законот за издавање обврзници на Република Македонија за денационализација („Службен весник на РМ“ бр. 37/02, 89/08, 161/09, 6/12, 104/13, 33/15 и 161/17) и „Службен весник на РСМ“ бр. 311/2020, 39/2022 и 74/24) на 26.11.2024 година беше издадена дваесет и трета емисија на обврзниците за денационализација во износ од 1,5 милиони евра. Условите под кои е издадена оваа емисија на обврзници се идентични како и за претходните дваесет и две емисии, односно рок на достасување 10 години со фиксна годишна каматна стапка од 2%. Првата рата за исплата на главницата и каматата на оваа емисија достасува на 1.6.2025 година. Со оваа емисија на обврзници за денационализација се опфатени сите правосилни решенија за денационализација од 1.1.2024 година до 31.12.2024 година, со кои како надомест се даваат обврзници.

III.5.2.2 Секундарен пазар на обврзници за денационализација

Вкупниот обем на тргување со обврзници за денационализација реализиран на Македонската берза АД Скопје во 2024 година изнесуваше 64.141.342 денари, што претставува намалување за 99.011.233 милиони денари во однос на 2023 година, кога истиот изнесуваше 163.152.565 милиони денари.

III.5.2.3 Структурни обврзници за регулирање на доспеани, а неплатени обврски на општините

Структурните обврзници за регулирање на доспеани, а неплатени обврски на општините се инструмент којшто Министерството за финансии го вовеле согласно член 41-б од Законот за финансирање на единиците на локална самоуправа. Инструментот опфаќа издавање на безкаматна структурна обврзница, со рок на достасување од најмногу десет години, а целта на овој инструмент е да се обезбедат средства со коишто на

општините им се овозможува да ги намират досепаните обврски и да ги зајакнат своите финансиски капацитети. Корисници на овие обврзници се општините Винаца, Желино и Тетово коишто во законски утврдениот рок поднесоа барање за нивно користење. Структурните обврзници за регулирање на доспеани, а неплатени обврски на општините Винаца, Желино, и Тетово се издадоа во вкупен износ од 274.417.404 денари, од кои износот на структурните обврзници на општина Тетово изнесува до 250.165.143 денари, за Желино до 21.735.891 денари, и за Винаца до 2.516.370 денари. Во текот на 2024 година беа реализирани 229.816.959 денари.

III.5.3 Издадени хартии од вредност на меѓународен пазар на капитал

III.5.3.1 Секундарен пазар на еврообврзници

Во текот на 2024 година, на меѓународниот пазар на капитал се тргуваше со еврообврзниците издадени од Република Северна Македонија што достасуваат во 2025, 2026, 2027 и 2028 година. Заклучно со декември 2024 година, приносот до достасување на еврообврзниците што достасуваат во 2025, 2026, 2027 и 2028 година изнесуваше 17,163 %, 4,845%, 5,038% и 4,999%, респективно, и истиот е прикажан на Графиконот .

III.6 Новосклучени задолжувања во 2024 година

III.6.1 Новосклучени заеми на централна влада

На 18.01.2024 година се потпиша Договорот за заем со Меѓународната банка за обнова и развој - Светска банка за финансирање на Вториот проект за унапредување на социјалните услуги.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 27.500.000 евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР со варијабилан распон;
- рок на отплата: 11 години со вклучен грејс-период од 3 години;
- начин на отплата: семестрално;
- други трошоци: еднократна провизија во износ од 0,25% од износот на заемот и провизија од 0,25% од неповлечениот дел од заемот на годишно ниво.

На 08.10.2024 година се потпиша Договорот за заем со Унгарската експорт – импорт банка приватно друштво со ограничена одговорност за буџетско финансирање и финансирање на општи цели.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 500.000.000 евра;
- каматна стапка: фиксна и изнесува 3,25%;
- рок на отплата: 15 години со вклучен грејс-период од 3 години;
- начин на отплата: на 24 полугодишни рати, на 15 февруари и 15 август секоја година;
- други трошоци: провизија од 0,5% од неповлечени средства од заемот на годишно ниво.

На 20.12.2024 година се потпиша Договорот за заем со Унгарската експорт – импорт банка приватно друштво со ограничена одговорност за буџетско финансирање и финансирање на општи цели.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 500.000.000 евра;
- каматна стапка: фиксна и изнесува 3,25%;
- рок на отплата: 15 години со вклучен грејс-период од 3 години;
- начин на отплата: на 24 полугодишни рати, на 15 април и на 15 октомври секоја година;

- други трошоци: провизија од 0,5% од неповлечени средства од заемот на годишно ниво.

III.6.2 Новосклучени заеми на локалната самоуправа во 2024 година

Во текот на 2024 година нема склучени заеми во локалната самоуправа.

III.6.3 Издадени гаранции во 2024 година

III.6.3.1 Издадени гаранции кај домашните кредитори

На 18.10.2024 година се потпиша Договорот за гаранција помеѓу Комерцијална банка АД Скопје, Стопанска банка АД Скопје, Халк банка АД Скопје и Уни банка АД Скопје и Република Северна Македонија, претставувана од Министерството за финансии, а на 17.10.2024 година се потпиша Договорот за заем помеѓу Комерцијална банка АД Скопје, Стопанска банка АД Скопје, Халк банка АД Скопје и Уни банка АД Скопје и Акционерското друштво за производство на електрична енергија Електрани на Северна Македонија, во државна сопственост, Скопје, за финансиска поддршка на тековното работење.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 5.000.000.000 денари;
- каматна стапка: договорна камата по каматна стапка во висина на референтна стапка, зголемена за каматна маржа од 2% годишно, декурзивно, но не помалку од 4,20% годишно;
- рок на отплата: 10 години со вклучен грејс-период од 2 години;
- начин на отплата: на 96 еднакви месечни рати.

На 24.12.2024 година се потпиша Договорот за гаранција помеѓу Комерцијална банка АД Скопје и Република Северна Македонија, претставувана од Министерството за финансии, а на 16.12.2024 година се потпиша Договорот за заем помеѓу Комерцијална банка АД Скопје и Јавното претпријатие за стопанисување со државните шуми „Национални шуми“ П.О. - Скопје за одржување на тековна ликвидност.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 130.000.000 денари;
- каматна стапка: договорна камата по каматна стапка во висина на референтна стапка, зголемена за каматна маржа од 1,7 процентни поени, годишно, декурзивно, но не помалку од 3,9% годишно;
- рок на отплата: 60 месеци од денот на првото повлекување на средствата од кредитот со вклучени четири месеци грејс период;
- начин на отплата: на 56 еднакви месечни рати.

III.6.3.2 Издадени гаранции кај надворешните кредитори

На 11.04.2024 година се потпишаа Договорот за гаранција помеѓу Меѓународната банка за обнова и развој – Светска банка и Република Северна Македонија, претставувана од Министерството за финансии, и Договорот за заем помеѓу Меѓународната банка за обнова и развој - Светска банка и Јавното претпријатие за државни патишта за дополнително финансирање на Проектот за надградба и развој на патишта.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 31.000.000 евра;
- каматна стапка: шестмесечен ЕУРИБОР со варијабилан распон;
- рок на отплата: 16 години со вклучен грејс-период од 3 години;
- начин на отплата: 26 полугодишни рати, на 15 мај и на 15 ноември секоја година;
- други трошоци: еднократна провизија во висина од 0,25% која Јавното претпријатие за државни патишта ќе ја плати од сопствени средства и провизија во висина од 0,25% од неповлечениот дел од заемот на годишно ниво

На 25.04.2024 година се потпишаа Договорот за гаранција помеѓу Европската банка за обнова и развој – ЕБОР и Република Северна Македонија, претставувана од Министерството за финансии, и Договорот за заем помеѓу ЕБОР и Акционерското друштво за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост, за финансирање на Проектот за регионална гасификација.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 98.600.000 евра во две транши. Првата транша е во износ од 66.344.000 евра, а втората транша е во износ од 32.256.000 евра;
- каматна стапка: варијабилна и се состои од шестмесечен ЕУРИБОР зголемен за маргина од 1%;
- рок на отплата: за двете транши е 15 години со вклучен грејс-период од 3 години;
- начин на отплата: 24 полугодишни рати, на 10 јуни и на 10 декември секоја година;
- други трошоци: еднакратна провизија во износ од 1% од износот на првата транша во рок од седум дена од денот на ефективност на првата транша и еднакратна провизија во износ од 1% од износот на втората транша во рок од седум дена од денот на достапноста за користење на втората транша, како и провизија за неповлечени средства од 0,5% од од заемот на годишно ниво.

На 22.10.2024 година се потпишаа Договорот за гаранција помеѓу Банката за развој при Совет на Европа - ЦЕБ и Република Северна Македонија, претставувана од Министерството за финансии, и на 08.10.2024 година Рамковниот договор за заем помеѓу ЦЕБ и РБСМ за програмски заем на Развојната банка на Северна Македонија АД Скопје за креирање на работни места во микро, мали и средни претпријатија во Северна Македонија.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 50.000.000 евра кој ќе се повлекува во најмногу две транши;
- каматна стапка: ќе се одредува за секоја транша од заемот одделно во Известувањето за повлекување на траншата;
- рокот на отплата: на заемот ќе се одреди за секоја транша одделно во Известувањето за повлекување на траншата;
- рокот на отплата: за секоја транша од заемот, освен на транша за обртни средства, нема да надмине осум години, со вклучен грејс-период од една година;
- рокот за отплата: за секоја транша за обртни средства нема да надмине три години, без вклучен грејс-период;
- начин на отплата: ќе се одредува за секоја транша од заемот одделно во Известувањето за повлекување на траншата.

На 19.12.2024 година се потпишаа Договорот за гаранција помеѓу Кредитната банка за обнова – КфВ и Република Северна Македонија, претставувана од Министерството за финансии, и Договорот за заем помеѓу КфВ и Акционерското друштво за производство на електрична енергија Електрани на Северна Македонија, во државна сопственост, Скопје за Програмата за обновлива енергија ЕСМ - Компонента II: ФЕ Битола 2 и Компонента III: Ветерен парк Богданци - фаза 2.

Условите под кои беше потпишан овој заем се следните:

- износ: 55.000.000 евра;
- каматна стапка: ќе се одредува за секоја транша од заемот при нејзино повлекување;
- рок на отплата: 15 години со вклучен грејс-период од 5 години;
- начин на отплата: полугодишни рати кои пристигнуваат за плаќање на 15 мај и на 15 ноември;
- други трошоци: еднакратна провизија во висина од 0,75% од износот на заемот и провизија за неповлечените средства од заемот во висина од 0,25% на годишно ниво.

IV. Активности во управувањето со јавниот долг - табели и графикони

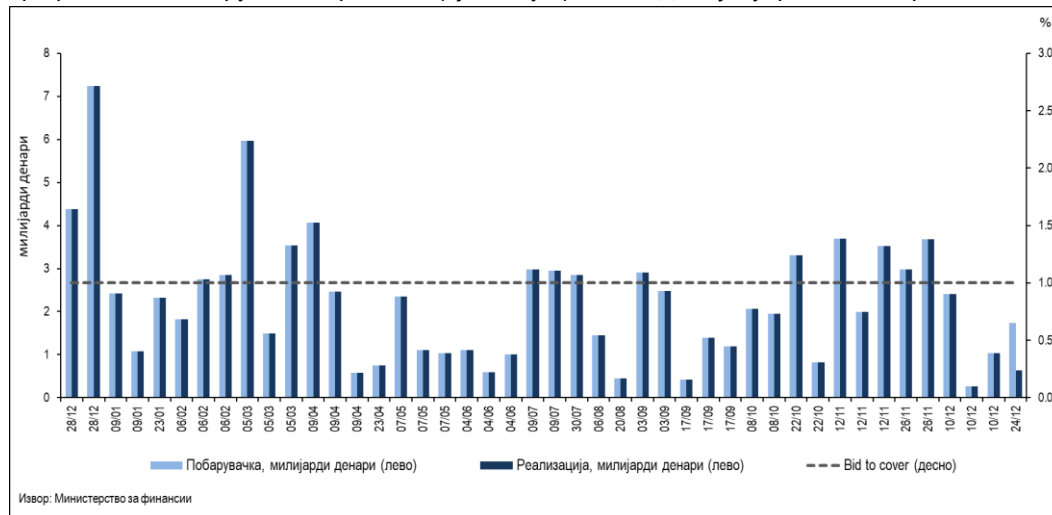
IV.1 Примарен пазар на ДХВ

Табела 4: Нето-емисија на ДХВ и структурни обврзници

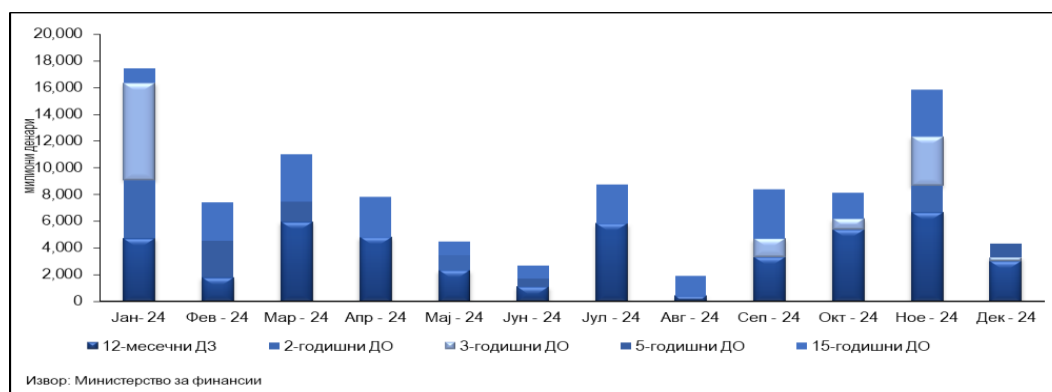
(во милиони денари)	K1-2024	K2-2024	K3-2024	K4-2024	Вкупно 2024
Нето-издадени државни хартии од вредност					
12-месечни државни записи	1,839	646	-19	196	2,661
2-годишни државни бврзници	3,465	1,104	0	1,993	6,563
3-годишни државни бврзници	-1,200	0	174	4,139	3,113
5-годишни државни обврзници	2,141	-409	0	40	1,772
7-годишни државни обврзници	0	0	-600	0	-600
10-годишни државни обврзници	-220	-208	-538	-1,217	-2,182
15-годишни државни обврзници	7,454	5,083	8,068	5,470	26,074
Вкупно	13,480	6,216	7,085	10,620	37,400

Извор: Министерство за финансии

Графикон 10: Побарувачка и реализација на аукциите на ДХВ, јануари – декември 2024 година

Графикон 11: Реализирани ДХВ јануари – декември 2024 година

Табела 5: Просечни каматни стапки на ДХВ без девизна клаузула во 2024 година

Датум на аукции	12-месечни ДЗ	2-годишни ДО	3-годишни ДО	5- годишни ДО	15- годишни ДО
Јануари	4.10%	4.55%	4.65%		6.00%
Февруари	4.00%			4.50%	5.90%
Март	3.80%			4.20%	5.60%
Април	3.80%				5.60%
Мај	3.80%	3.85%			5.60%
Јуни	3.80%			4.20%	5.60%
Јули	3.80%				5.60%
Август	3.80%				5.60%
Септември	3.80%		3.95%		5.60%
Октомври	3.80%		3.95%		5.60%
Ноември	3.80%	3.85%	3.95%		5.60%
Декември	3.80%			4.20%	

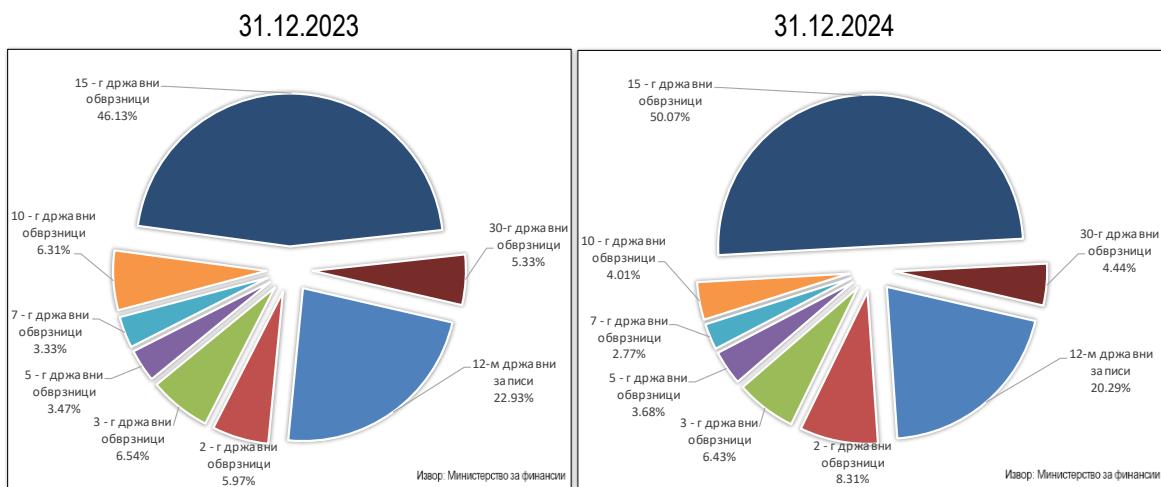
Извор: Министерство за финансии

Табела 6: Просечни каматни стапки на ДХВ со девизна клаузула во 2024 година

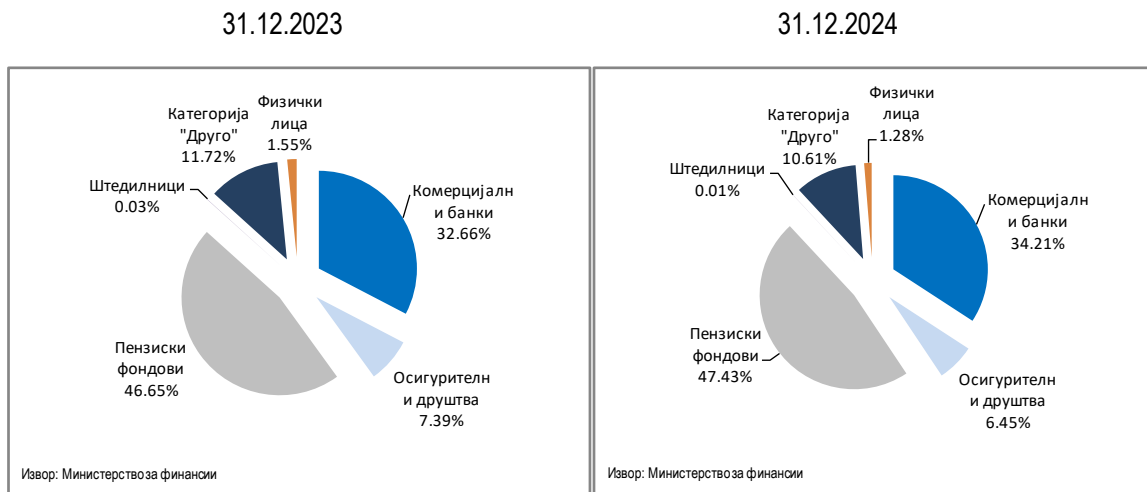
Датум на аукции	12-месечни ДЗ	2-годишни ДО	3-годишни ДО	5-годишни ДО	15- годишни ДО
Јануари					
Февруари					
Март					
Април					5.35%
Мај					
Јуни					
Јули					
Август					
Септември					
Октомври					
Ноември					
Декември			3.55%		

Извор: Министерство за финансии

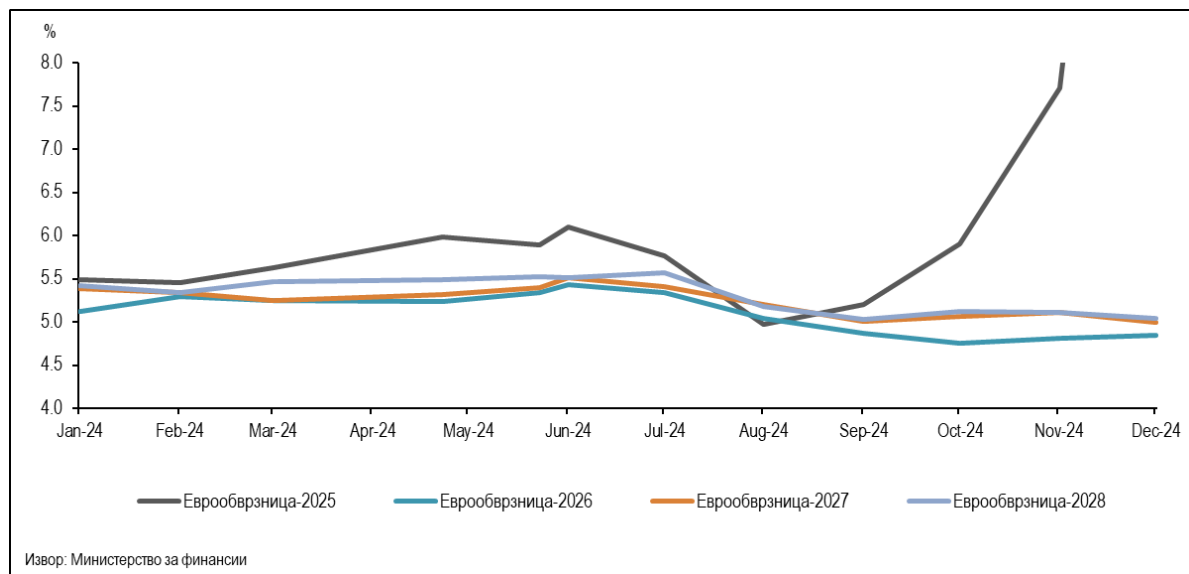
Графикон 12: Рочна структура на континуирани ДХВ

Графикон 13: Сопственичка структура на континуирани ДХВ

Графикон 14: Приноси до достасување на еврообврзниците што достасуваат во 2023, 2025, 2026, 2027 и 2028 година

V. Карактеристики на портфолиото на јавниот долг

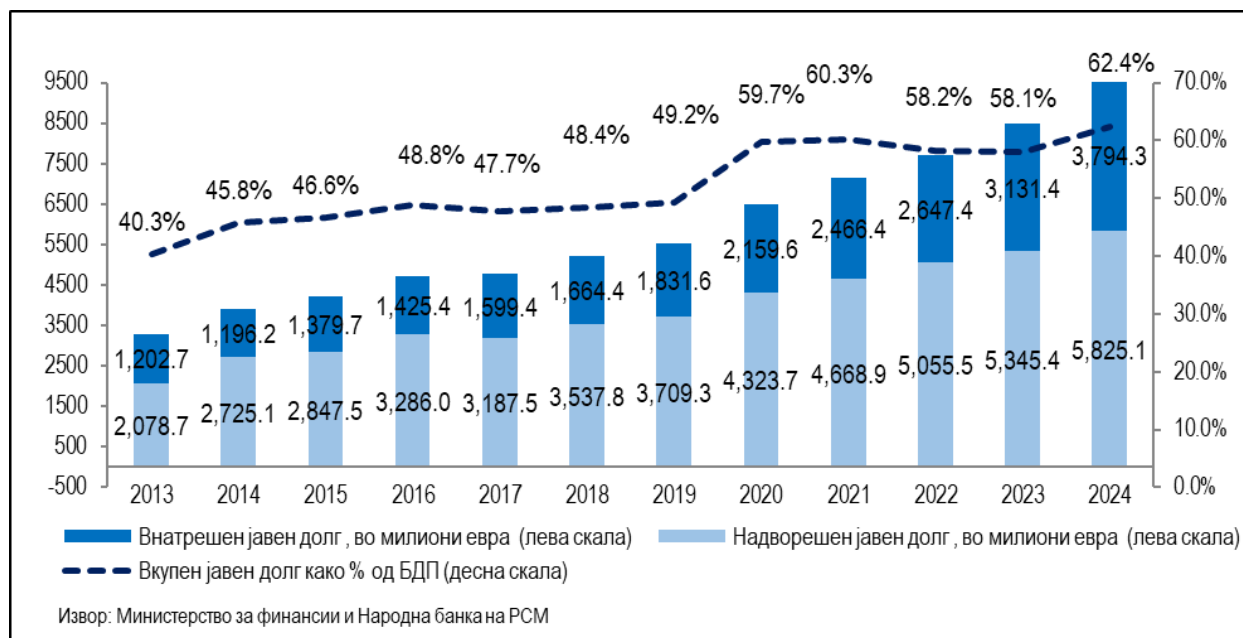
Табела 7: Состојба на јавен долг

(во милиони евра)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Државен долг	2,771.6	3,262.5	3,453.3	3,851.5	3,958.5	4,344.4	4,556.8	5,516.0	6,080.2	6,581.1	7,256.2	8,298.0
Гарантиран јавен долг	509.8	658.9	774.0	859.9	828.4	857.7	942.2	929.5	1,007.4	1,053.7	1,151.0	1,264.4
Негарантиран јавен долг	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	41.9	37.8	47.7	68.2	69.7	57.0
Вкупен јавен долг	3,281.4	3,921.3	4,227.2	4,711.4	4,786.9	5,202.2	5,540.9	6,483.3	7,135.3	7,702.9	8,476.8	9,619.4
Надворешен јавен долг	2,078.7	2,725.1	2,847.5	3,286.0	3,187.5	3,537.8	3,709.3	4,323.7	4,668.9	5,055.5	5,345.4	5,825.1
Внатрешен јавен долг	1,202.7	1,196.2	1,379.7	1,425.4	1,599.4	1,664.4	1,831.6	2,159.6	2,466.4	2,647.4	3,131.4	3,794.3
Вкупен јавен долг како % од БДП	40.3%	45.8%	46.6%	48.8%	47.7%	48.4%	49.2%	59.7%	60.3%	58.2%	58.1%	62.4%

*) Заклучно 2018, вкупниот јавен долг е збир од државниот и гарантираниот долг. Во 2019 година (од К2), јавниот долг го вклучува и негарантираниот долг на ЈП и АД основани од државата или од општините.

Извор: Министерство за финансии и Народна банка на РСМ

Графикон 15: Движење на јавниот долг

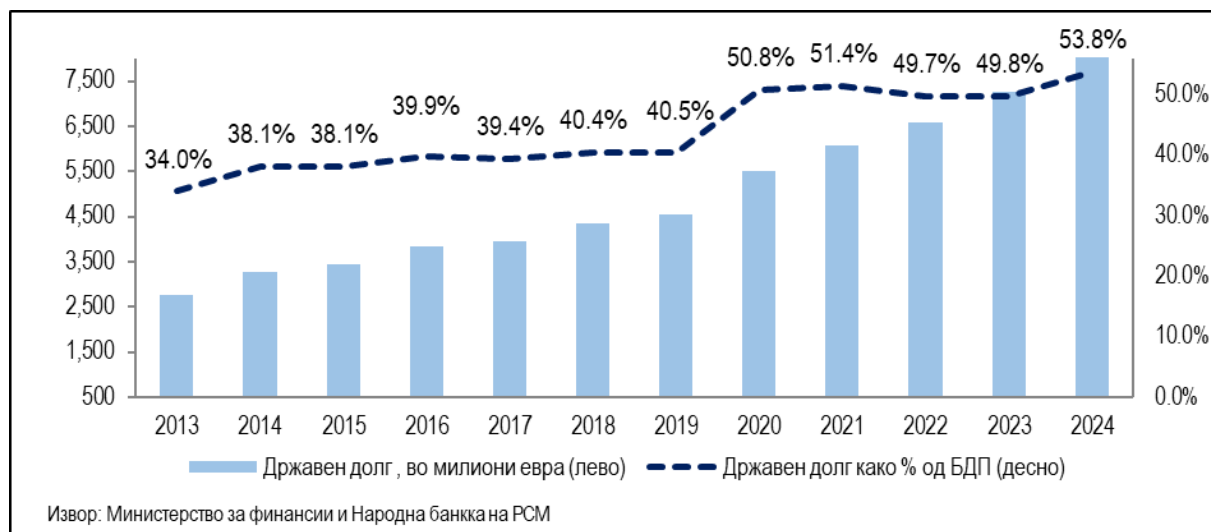
V.1 Државен долг

Табела 8: Состојба на државен долг

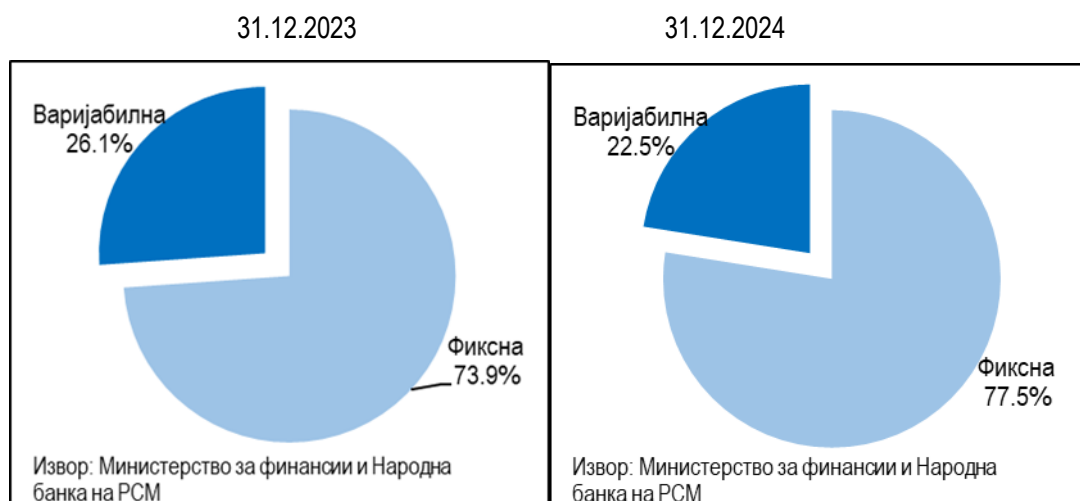
(во милион евра)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
НАДВОРЕШЕН ДРЖАВЕН ДОЛГ	1,597.5	2,092.2	2,096.7	2,446.6	2,376.8	2,695.0	2,763.5	3,382.5	3,648.9	3,983.7	4,171.0	4,617.7
Долг на централна влада	1,591.9	2,086.9	2,091.5	2,442.0	2,373.1	2,692.2	2,761.4	3,381.0	3,647.9	3,983.4	4,171.0	4,617.7
Долг на општините	5.6	5.3	5.2	4.6	3.7	2.9	2.2	1.6	0.9	0.3	0.0	0.0
ДОМАШЕН ДРЖАВЕН ДОЛГ	1,174.1	1,170.3	1,356.6	1,404.9	1,581.7	1,649.4	1,793.3	2,133.4	2,431.4	2,597.4	3,085.1	3,680.3
Долг на централна влада	1,165.1	1,159.5	1,344.1	1,393.7	1,571.2	1,638.4	1,784.0	2,119.1	2,413.9	2,580.2	3,071.5	3,670.4
Долг на општините	9.0	10.8	12.5	11.2	10.5	11.0	9.3	14.4	17.5	17.2	13.7	9.9
ДРЖАВЕН ДОЛГ	2,771.6	3,262.5	3,453.3	3,851.5	3,958.5	4,344.4	4,556.8	5,516.0	6,080.2	6,581.1	7,256.2	8,298.0
Државен долг како % од БДП	34.0%	38.1%	38.1%	39.9%	39.4%	40.4%	40.5%	50.8%	51.4%	49.7%	49.8%	53.8%

Извор: Министерство за финансии и НБРСМ

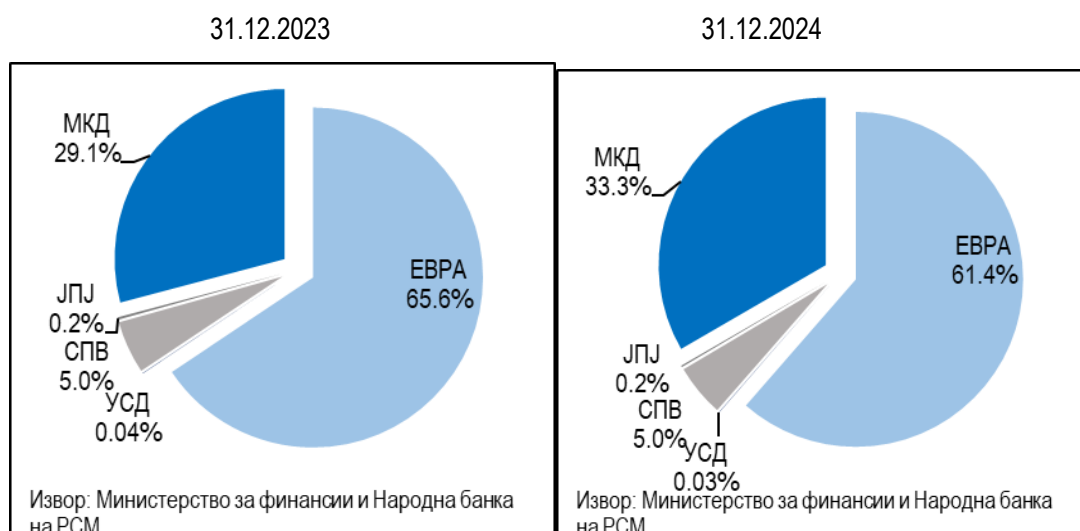
Графикон 16: Движење на државниот долг

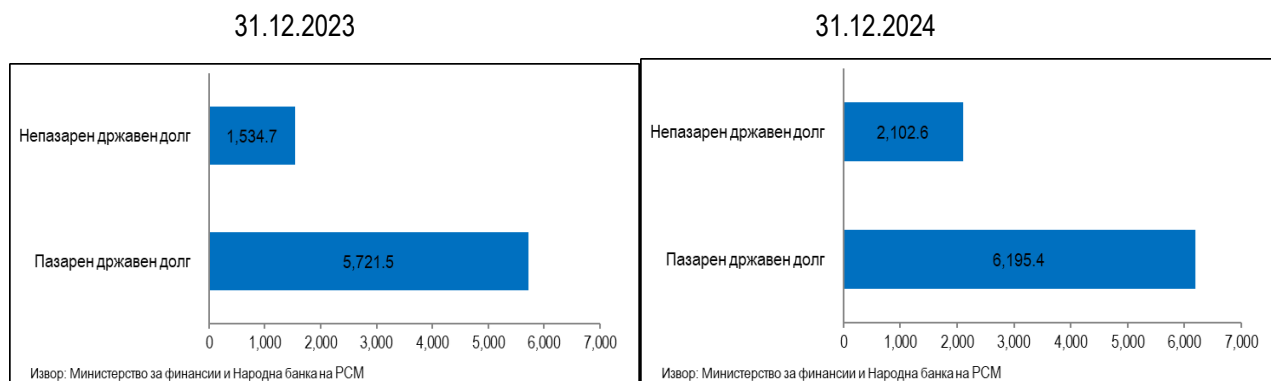
Графикон 17: Каматна структура на државниот долг

Графикон 18: Валутна структура на државниот долг

Графикон 19: Пазарен/непазарен државен долг, во милиони евра

Табела 9: Просечно време до достасување – ATM (во години)

	2024
Внатрешен долг	7.3
Надворешен долг	3.7
Вкупен државен долг	5.3

Извор: Министерство за финансии

Табела 10: Просечно време на промена на каматна стапка – ATR (во години)

	2024
Внатрешен долг	7.3
Надворешен долг	2.9
Вкупен државен долг	4.9

Извор: Министерство за финансии

Графикон 20: Отплата на камата и главнина по основ на државен долг, во милиони евра

V.1.1 Надворешен државен долг

Табела 11: Состојба на надворешен државен долг по кредитори

(во милиони евра)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Надворешен државен долг	1,597.50	2,092.20	2,096.80	2,446.60	2,376.80	2,695.0	2,763.5	3,382.5	3,648.9	3,983.7	4,171.0	4,617.7
Официјални кредитори	981.1	983.2	858.4	863.2	838.9	819.0	914.6	1,193.9	1,278.3	1,381.1	1,518.5	2,090.1
Мултилатерални кредитори	883.1	888.7	764.8	773.8	761.6	745.9	846.1	1,129.7	1,215.5	1,325.9	1,381.1	1,456.5
ИБРД	216.3	251.3	246.0	237.5	228.5	215.2	328.4	400.6	424.6	448.8	535.5	508.0
ИДА	242.3	249.3	253.8	240.8	213.4	203.8	192.6	168.3	159.9	145.8	127.0	115.3
ИФАД	10.8	11.1	11.3	10.8	9.7	9.4	9.1	8.2	8.1	7.7	7.0	6.7
ЦЕБ	49.1	53	64.1	71.0	88.6	89.1	96.0	101.7	103.7	96.7	87.6	78.1
ЕБОР	27.5	67.1	64.6	80.2	100.2	94.8	91.5	79.2	66.2	75.8	85.6	95.3
ЕИБ	73.7	76.6	101.4	119.7	115.5	133.5	128.4	126.1	119.5	111.2	98.6	96.3
ЕУ	43.6	33.6	23.6	13.6	5.6	0.0	0.0	80.0	160.0	160.0	160.0	210.0
ММФ	219.7	146.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	165.5	173.4	279.9	229.6	296.9
ОПЕК	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	50.0	50.0
Билатерални кредитори	98	94.5	93.6	89.4	77.4	73.2	68.5	64.2	62.8	55.2	137.3	633.6
Приватни кредитори	616.5	1,109.0	1,238.40	1,583.40	1,537.80	1,876.0	1,848.9	2,188.6	2,370.6	2,602.6	2,652.6	2,527.6
Еврообврзница	150	650	770	1,220.00	1,220.00	1,628.3	1,628.3	2,150.0	2,350.0	2,600.0	2,650.0	2,525.0
Останати приватни	466.5	459	468.4	363.4	317.8	247.6	220.6	38.6	20.6	2.6	2.6	2.6

Извор: Министерство за финансии и Народна банка на РСМ

Табела 12: Повлекувања по основ на склучени неповлечени кредити на надворешен државен долг

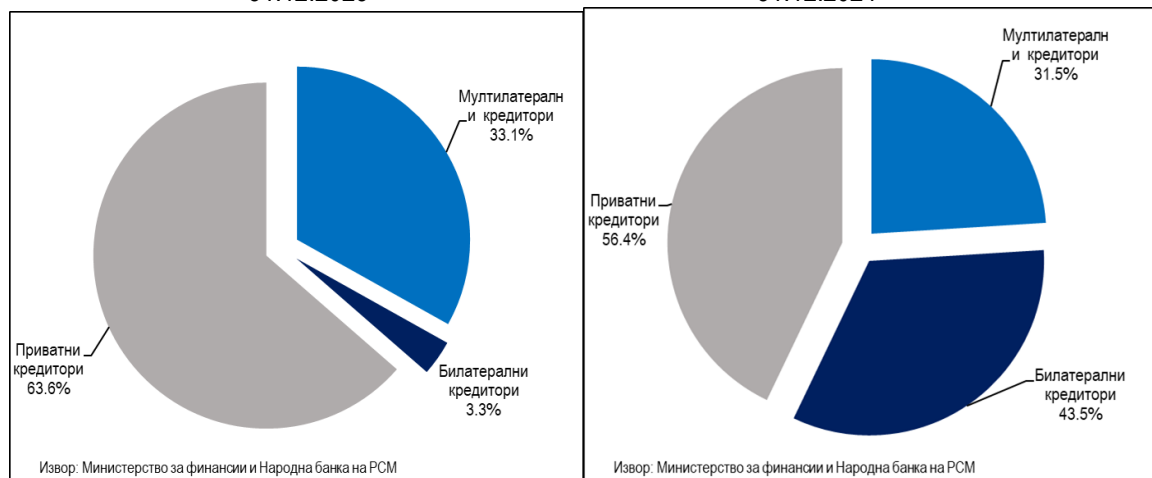
(во милиони евра)	Повлечени средства јан-дек 2024
Повлекувања по основ на кредити на надворешен државен долг	621.2
Долг на централна влада (консолидиран)	621.2
Официјални кредитори	621.2
Мултилатерални кредитори	118.3
ИБРД	23.4
ЕБРД	35.0
ЕИБ	10.0
ЕУ	50.0
Билатерални кредитори	502.8
Приватни кредитори	0.0
Долг на општини	0.0

Извор: Министерство за финансии и Народна банка на РСМ

Графикон 21 : Структура на надворешниот државен долг по кредитори

31.12.2023

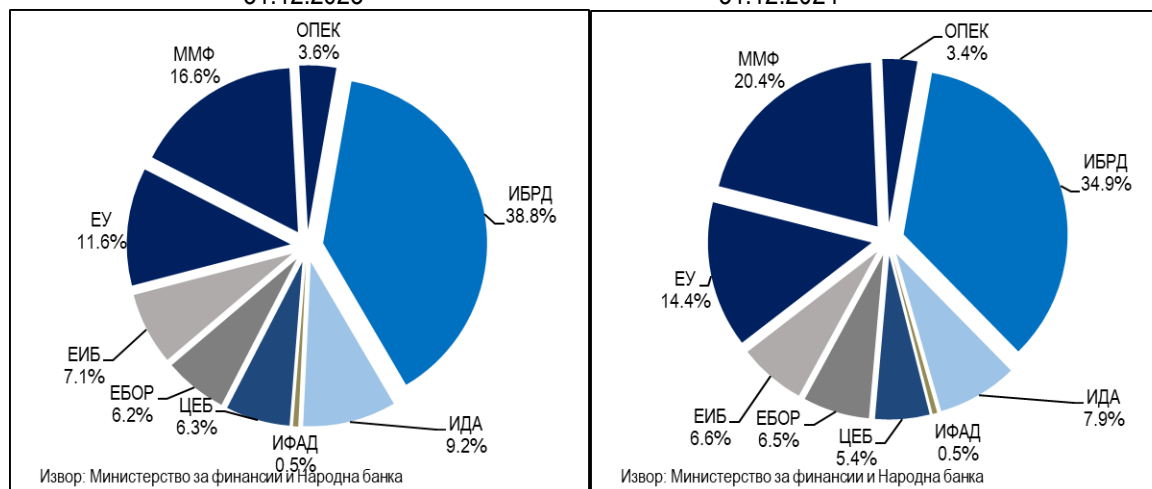
31.12.2024

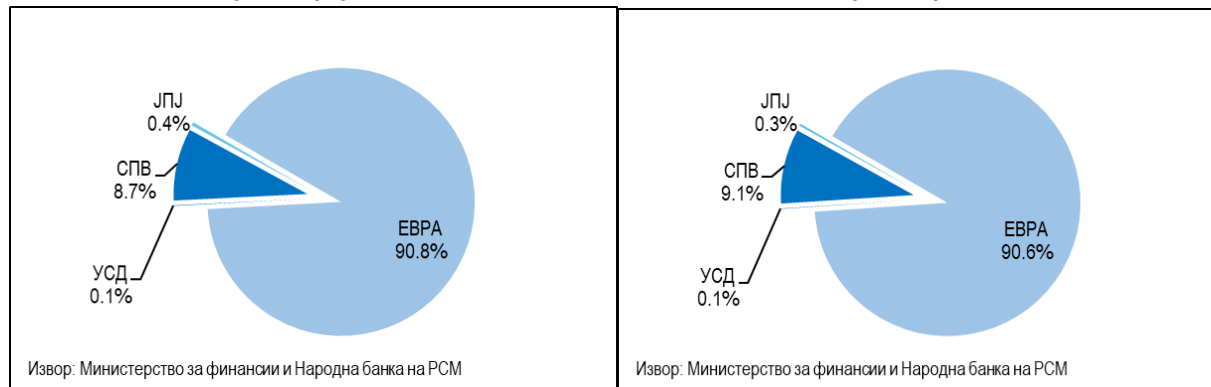
Графикон 22: Структура на надворешниот државен долг по мултилатерални кредитори

31.12.2023

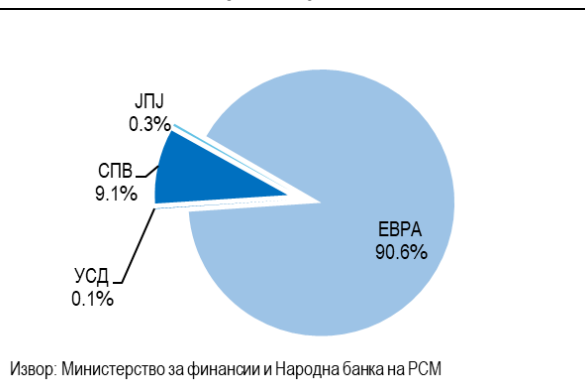
31.12.2024

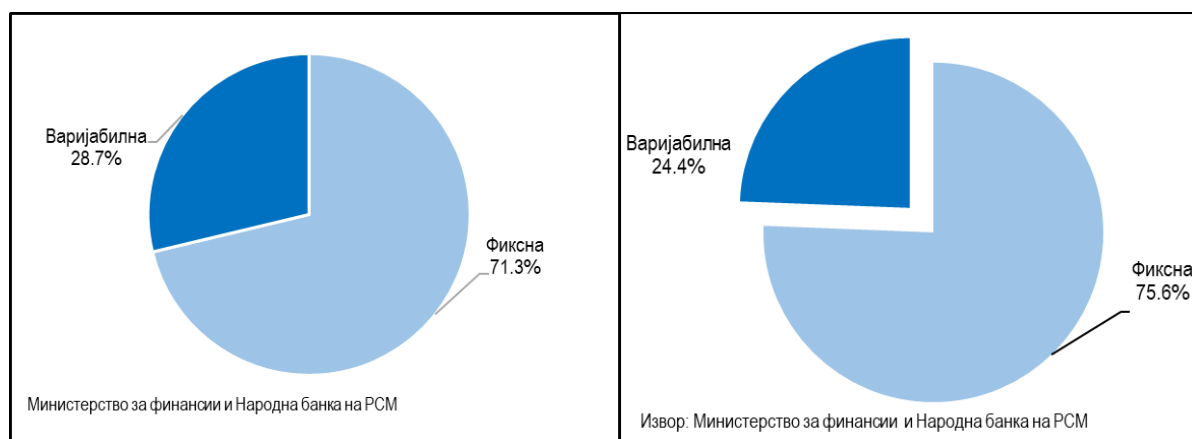
Графикон 23: Валутна структура на надворешниот државен долг
31.12.2023

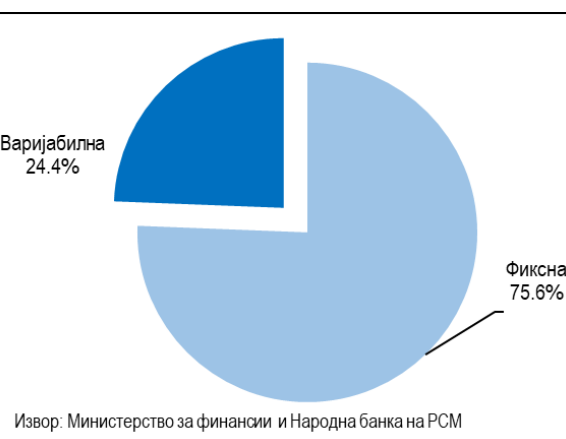
31.12.2024

Графикон 24: Каматна структура на надворешниот државен долг
31.12.2023

31.12.2024

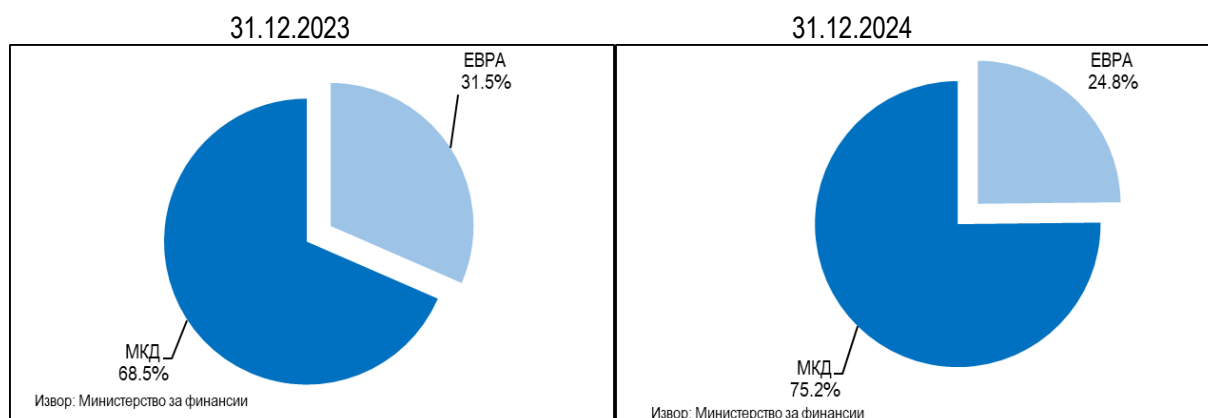
V.1.2 Внатрешен државен долг

Табела 13: Состојба на внатрешен државен долг

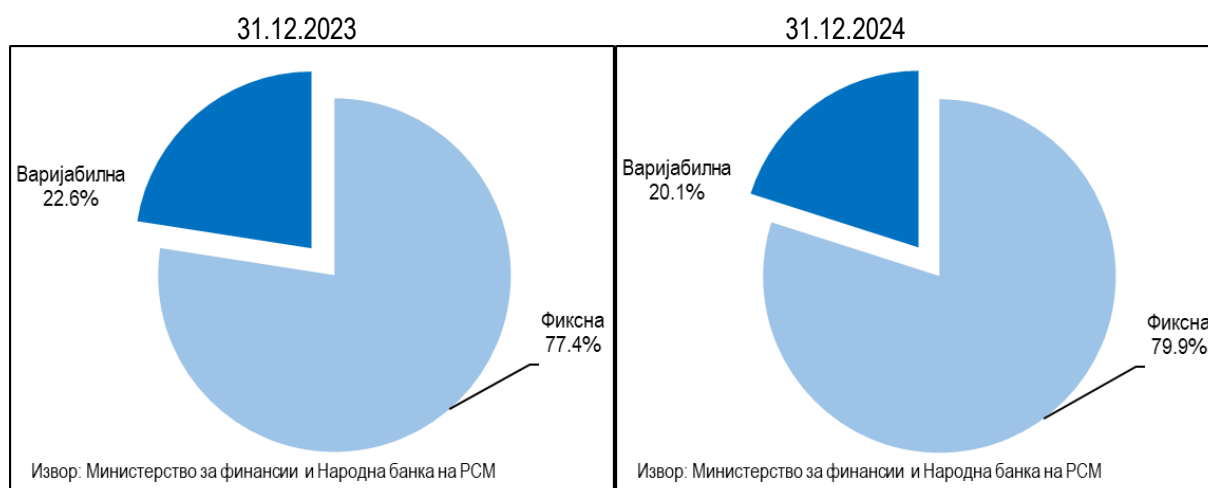
(во милиони евра)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2023	2024
Внатрешен државен долг	1,174.1	1,170.3	1,356.6	1,404.9	1,581.7	1,649.4	1,793.3	2,133.4	2,431.4	3,085.1	3,680.3
Долг на централна влада (косолидиран)	1,165.1	1,159.5	1,344.1	1,393.7	1,571.2	1,638.4	1,784.0	2,119.1	2,413.9	3,071.5	3,670.4
Структурни обрзници	103.2	83.3	72.3	70.2	65.5	57.7	54.3	46.5	39.8	37.3	28.0
Обрзница за селективни кредити	16.9	16.9	16.9	16.9	16.9	16.9	16.9	16.8	0.0	0.0	0.0
Обрзница за приватизација на Стопанска банка	10.7	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Обрзница за денационализација	75.6	64.4	55.4	53.3	48.6	40.8	37.4	29.7	39.8	33.1	27.6
Континуирани државни харти од вредност	1,061.9	1,076.1	1,271.8	1,323.5	1,505.7	1,580.8	1,729.7	2,072.6	2,374.1	3,034.2	3,642.3
Општини	9.0	10.8	12.5	11.2	10.5	11.0	9.3	14.4	17.5	13.7	9.9

Извор: Министерство за финансии

Графикон 25: Валутна структура на внатрешниот државен долг

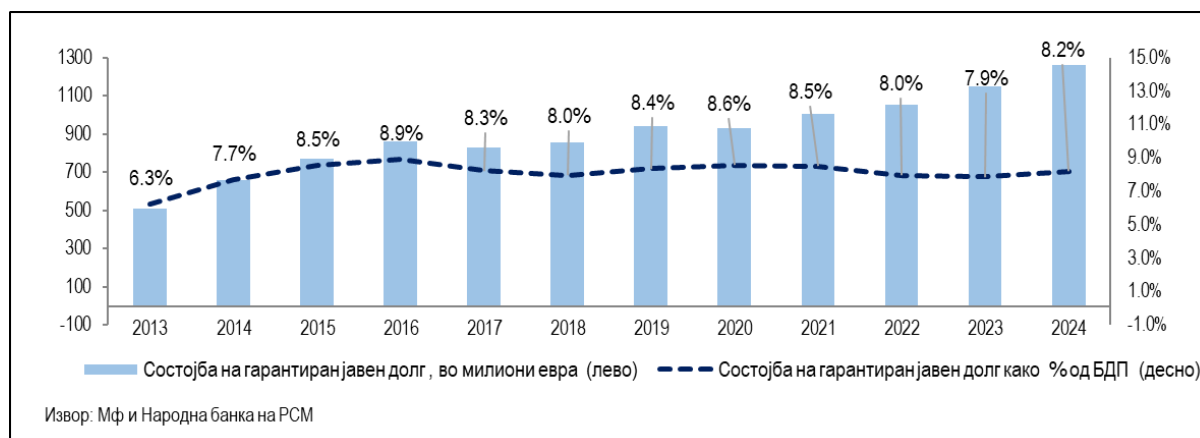

Графикон 26: Каматна структура на внатрешниот државен долг

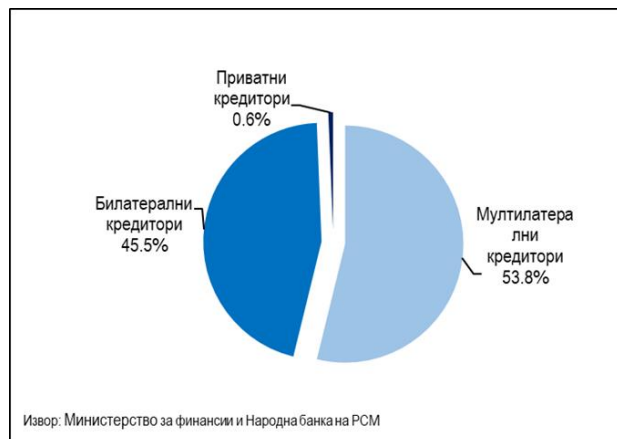
V.2 Гарантиран јавен долг

Графикон 27: Состојба на гарантиран јавен долг

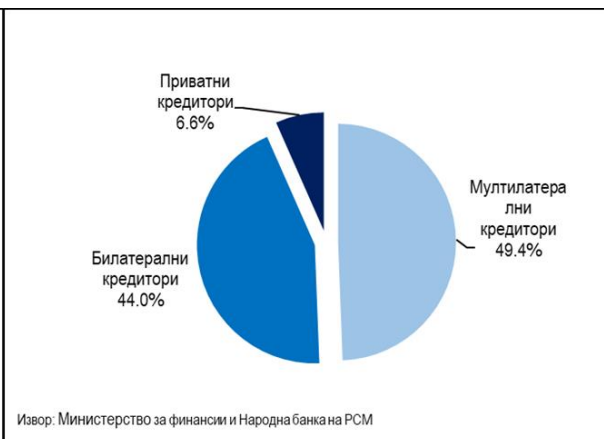

Графикон 28: Гарантиран јавен долг по кредитори

31.12.2023

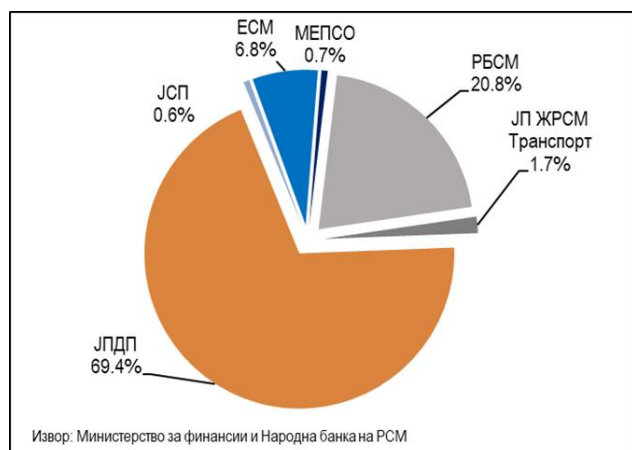

31.12.2024

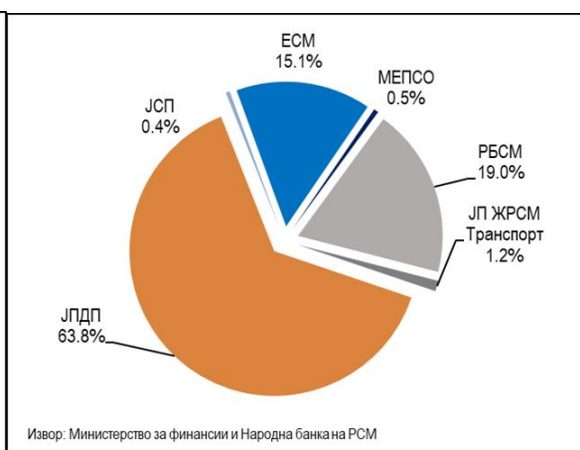

Графикон 29: Гарантиран јавен долг по должници

31.12.2023

31.12.2024

Табела 14: Гарантиран јавен долг по должници

	Структура на гарантиран јавен долг по должници 31.12.2023			Структура на гарантиран јавен долг по должници 31.12.2024		
	во милиони евра	процент од БДП	Процент од гарнтиран јавен долг	во милиони евра	процент од БДП	Процент од гарнтиран јавен долг
ЕСМ	78.4	0.5%	6.8%	190.5	1.2%	15.1%
МЕПСО	7.5	0.1%	0.7%	6.7	0.0%	0.5%
РБСМ	239.1	1.6%	20.8%	239.7	1.6%	19.0%
ЖРСМ Транспорт	19.8	0.1%	1.7%	14.8	0.1%	1.2%
ЈПДП	799.1	5.5%	69.4%	806.4	5.2%	63.8%
ЈСП	7.1	0.0%	0.6%	5.7	0.0%	0.4%
НАЦИОНАНИ ШУМИ	0.0	0.0%	0.0%	0.6	0.0%	0.0%
Вкупно	1,151.0	7.9%	100.0%	1,264.4	8.2%	100.0%

Извор: Министрство за финансии и Народна банка на РСМ